Міністерство освіти і науки України Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут ім. Ігоря Сікорського» Факультет інформатики та обчислювальної техніки Кафедра обчислювальної техніки

КУРСОВА РОБОТА

з дисципліни «Інженерія програмного забезпечення» на тему «Електронний деканат: облік студентів навчального закладу»

Виконав:

Маковецький Д.О.

КІЦАТОНА

Основні відомості:

Кількість ілюстрацій – 4 Кількість додатків – 6 Кількість використаних джерел – 4

Ключові слова: технології, програмне забезпечення.

Текст реферату:

У даній курсовій роботі представлено основні аспекти розробки програмного забезпечення на тему "Електронний деканат: облік студентів навчального закладу". Метою курсової роботи є створення електронного деканату, який дає змогу вести облік студентів на електронних пристроях. Також пояснюється використання різних технологій та методів у цьому процесі . Використання сучасних технологій є дуже важливим процесом для адаптації до швидких змін у сучасному світі.

3MICT

Вступ	4
1. Огляд MVC, постановка задачі	5
1.1 Огляд MVC	5
1.2 Постановка задачі	5
2. Проектування ПЗ	7
2.1 Мова програмування	7
2.2 Збереження даних	7
2.3 Графічний інтерфейс користувача	7
2.4 Інтегроване середовище розробки	7
2.5 Можливості користувача	7
3. Розробка ПЗ	8
3.1 Шаблони проектування	8
3.2 Класи	8
3.3 Збереження та завантаження	9
даних	
4. Тестування ПЗ	11
Висновок	13
Список використаних джерел	14
Додатки	15
Main.py	15
Student.py	17
Group.py	18
Room.py	19
Dormitory.py	20
Observer.py	21
Subject.py	21
Win_Student.py	22
Win_Group.py	24
Win_Dormitory.py	28
Win Search.py	31

ВСТУП

На сьогодні існує багато способів збереження інформації, як застарілі, так і більш сучасні. До застарілих можна віднести усі фізичні носії даних, такі як папір, книжки тощо. Такі носії легко втрачати та вони мають властивість реагувати на навколишнє середовище.

Метою цієї курсової роботи є створення електронного деканату, який дає змогу вести облік студентів навчального закладу зі збереженням даних у локальних файлах. Він робить можливим перейти з фізичних носіїв інформації на цифрові. Такі дані можна зберігати у хмарному сховищі, де вони знаходяться у безпеці.

Розділ 1 - Огляд MVC. Постановка задачі

1.1 Огляд MVC

MVC(Модель—представлення—контролер) - це архітектурний шаблон, який використовується під час проєктування та розробки програмного забезпечення. Цей шаблон передбачає поділ системи на три взаємопов'язані частини: модель даних, вигляд (інтерфейс користувача) та модуль керування. Застосовується для відокремлення даних (моделі) від інтерфейсу користувача (вигляду) так, щоб зміни інтерфейсу користувача мінімально впливали на роботу з даними, а зміни в моделі даних могли здійснюватися без змін інтерфейсу користувача.

- Модель є центральним компонентом шаблону MVC і відображає поведінку застосунку, незалежну від інтерфейсу користувача. Модель стосується прямого керування даними, логікою та правилами застосунку.
- Вигляд може являти собою будь-яке представлення інформації, одержуване на виході, наприклад графік чи діаграму. Одночасно можуть співіснувати кілька виглядів (представлень) однієї й тієї ж інформації, наприклад гістограма для керівництва компанії й таблиці для бухгалтерії.
- Контролер одержує вхідні дані й перетворює їх на команди для моделі чи вигляду.

1.2 Постановка задачі

Метою курсової роботи ϵ створення програмного забезпечення для електронного деканату. Основні завдання:

- Створення графічного інтерфейсу користувача (GUI)
- Реалізація зберігання та обробки даних
- Реалізація основних функцій програми

Функціональні вимоги до програмного забезпечення:

- 1. Управління студентами
 - 1.1. Можливість додавати студента
 - 1.2. Можливість видаляти студента
 - 1.3. Можливість змінити даних студента
 - 1.4. Можливість перегляду списку всіх студентів
 - 1.5. Можливість перегляду даних вказаного студента
- 2. Управління групами

- 2.1. Можливість додавати групу
- 2.2. Можливість видаляти групу
- 2.3. Можливість змінювати дані групи
- 2.4. Можливість перегляду списку даних групи
- 2.5. Можливість перегляду даних певної групи
- 2.6. Можливість додавання студента до існуючої групи
- 2.7. Можливість видалення студента з існуючої групи

3. Управління поселенням у гуртожиток

- 3.1. Можливість додавання даних про гуртожиток (номери кімнат, максимальна кількість мешканців тощо)
- 3.2. Можливість змінення даних про гуртожиток
- 3.3. Можливість поселення студента у гуртожиток
- 3.4. Можливість виписки студента з гуртожитку
- 3.5. Можливість отримання інформації про проживаючих загалом, по кімнатах, вільні місця.

4. Пошук

- 4.1. Можливість пошуку студента за його даними (прізвище, ім'я)
- 4.2. Можливість пошуку студентів певної групи
- 4.3 Можливість пошуку студентів у гуртожитку

Розділ 2 - Проектування ПЗ

2.1 Мова програмування

Для виконання цієї курсової роботи я використав мову програмування Python. Мій вибір був зумовлений кількома важливими факторами. По-перше, Python є потужною і гнучкою мовою програмування, яка підтримує об'єктно-орієнтований підхід та має багатий набір стандартних бібліотек, що дозволяє ефективно вирішувати широке коло задач. По-друге, Python забезпечує високу швидкість розробки завдяки простому і зрозумілому синтаксису, що дозволяє зосередитися на логіці програми, а не на деталях реалізації.

2.2 Збереження даних

Для збереження даних були створені декілька CSV файлів з роздільником у вигляді крапки з комою для студентів, груп, кімнат та гуртожитку.

2.3 Графічний інтерфейс користувача

Для створення графічного інтерфейсу користувача я обрав вбудовану бібліотеку Tkinter у Python. Ця бібліотека була обрана через декілька факторів. По-перше, tkinter ϵ частиною стандартної бібліотеки Python, що означа ϵ , що вона доступна за замовчуванням при встановленні Python. По-друге, GUI, створені за допомогою tkinter, можуть працювати на різних платформах (Windows, macOS, Linux) без необхідності внесення змін у код.

2.4 Інтегроване середовище розробки

Для виконання цієї курсової роботи було обрано інтегроване середовище розробки РуСһаrm. РуСһаrm надає широкий спектр функціональності, що полегшує роботу розробника, такі як автодоповнення коду, перевірка синтаксису, відладка, керування версіями за допомогою систем контролю версій, інтеграція з віртуальними середовищами Руthon тощо. Крім того, РуСһаrm має дружній інтерфейс, який допомагає зосередитися на розробці програм, забезпечуючи зручні інструменти для організації проєктів та взаємодії з кодом.

2.5 Можливості користувача

Користувач зможе вибирати необхідний розділ(Управління студентами, Управління групами, Управління поселенням у гуртожиток, Пошук) у якому буде весь необхідний список функцій.

Розділ 3 - Розробка ПЗ

3.1 Шаблони проектування

Для виконання курсової роботи було вирішено використати поведінковий шаблон проектування Observer.

Шаблон Observer – один із поведінкових паттернів проектування, який використовується для створення механізму підписки, в якому об'єкти, названі "спостерігачами" (observers), автоматично отримують оновлення від об'єкта, який називається "суб'єктом" (subject), коли той змінює свій стан. Головна мета — забезпечити спрощений та розширюваний спосіб взаємодії між об'єктами у системі, дозволяючи одному об'єкту повідомляти інші про свої зміни стану, при цьому зберігаючи низьку зв'язність між ними.

Його використання було зумовлено потребою видаляти студента з групи та кімнати, коли він видаляється з основного списку студентів.

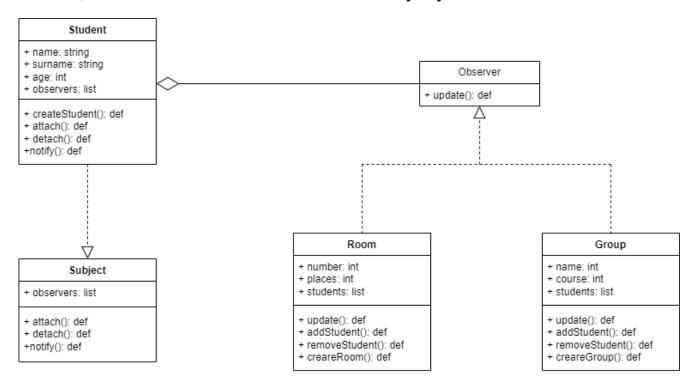

Рисунок 1 – діаграма класів шаблону Observer

3.2 Класи

• Observer – це абстрактний клас (далі буду називати його інтерфейс) спостерігача. Потрібен для використання поведінкового шаблону Observer.

- Він має лише метод update(оновлення даних). Класи які реалізують цей інтерфейс ϵ спостерігачами за класами який реалізу ϵ інтерфейс Subject.
- Subject це абстрактний клас (далі буду називати його інтерфейс) об'єкту за яким спостерігають класи, які реалізують інтерфейс Observer. Потрібен для використання поведінкового шаблону Observer. Він має декілька методів: attach(додавання спостерігачів), detach(видалення спостерігачів), notify(повідомлення всіх спостерігачів).
- Student клас студенту, який реалізує інтерфейс Subject. Має поля: ім'я, прізвище, вік, іd та список спостерігачів; методи: createStudent(для ініціалізації полів) та всі методи інтерфейсу. Поле іd є статичним унікальним ідентифікатором, тобто користувач не може його змінити.
- Group клас групи, який реалізує інтерфейс Observer. Має поля: назва, курс та список студентів; методи: createGroup(для ініціалізації полів), addStudent(для додавання студента до групи), removeStudent(для видалення студента з групи) та всі методи інтерфейсу.
- Room клас кімнати гуртожитку, який реалізує інтерфейс Observer. Має поля: номер, максимальна кількість студентів які можуть бути заселені та список студентів; методи: createRoom(для ініціалізації полів), addStudent(для поселення студента до кімнати), removeStudent(для виписки студента з кімнати) та всі методи інтерфейсу. Поле номер є статичним унікальним ідентифікатором, тобто користувач не може його змінити.
- Dormitory клас гуртожитку. Має поля: максимальна кількість студентів можуть жити у гуртожитку, кількість кімнат та список кімнат; методи: addRoom(для додавання кімнат). Поле кількість кімнат є статичним, тобто користувач не може його змінити.

3.3 Збереження та завантаження даних

Як вже було зазначено у розділі 2, для збереження даних були створені декілька CSV файлів з роздільником у вигляді крапки з комою. При запуску програми, у файлах Student.py, Group.py, Room.py та Dormitory.py виконуються функції base(). Ці функції, залежно від файлу, починають створювати об'єкти відповідних класів звертаючись до відповідних CSV файлів, а у випадку з Student та Group ще створюються списки, куди записуються об'єкти цих класів. Створення об'єктів дає змогу не звертатися кожен раз до файлу, а звертатися до відповідних об'єктів.

Коли користувач вирішить закрити програму, то перед цим треба буде натиснути кнопку "Зберегти дані". Це зроблено для того, щоб у випадку коли користувач, наприклад, випадково видалив користувача, то щоб у нього була можливість перезапустити програму та відновити дані.

Отже програма звертається до файлів при запуску та при закінченні роботи.

Розділ 4 - Тестування ПЗ

При запуску програми користувач бачить перед собою розділ "Інформація" у якому вказується назва програми та кнопка для збереження даних.

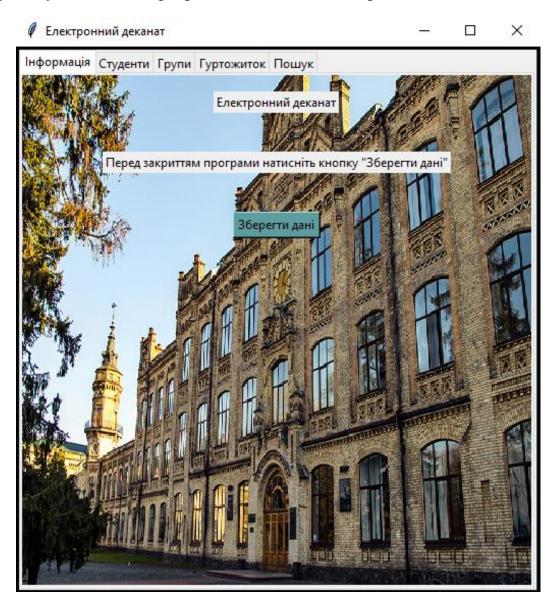

Рисунок 2 – розділ "Інформація"

На вибір у користувача є декілька інших розділів: "Студенти", "Групи", "Гуртожиток", "Пошук". Кожен з них відповідає за виконання функцій, які пов'язані з кожним розділом. Наприклад розділ студент має функції:

- Новий студент
- Видалити студента
- Змінити дані студента
- Всі студенти

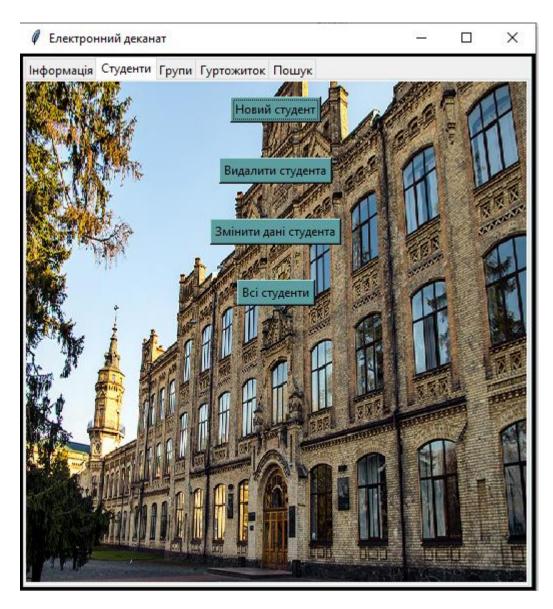

Рисунок 3 – розділ "Студенти"

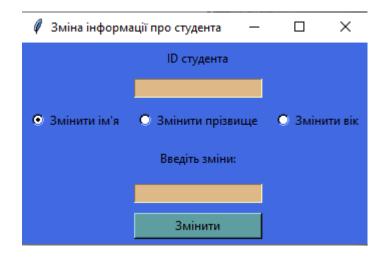

Рисунок 4 — Окреме вікно для виконання функції "Зміна інформації про студента"

ВИСНОВОК

При розробці програмного забезпечення "Електронний деканат: облік студентів навчального закладу" було створено зрозумілий інтерфейс користувача, можливість редагування та перегляду інформації про студентів, групи, гуртожиток. Було використано мову програмування Руthon, бібліотеку tkinter для створення користувацького інтерфейсу та інтегроване середовище розробки РуCharm. Також був використаний поведінковий шаблон проектування Observer.

СПИСОК ВИКОРИСНИХ ДЖЕРЕЛ

Література:

Design Patterns: elements of reusable object-oriented software / Erich Gamma, Richard Helm, Ralph Johnson, John Vlissides. Indianapolis: - Addison-Wesley, 1994. -417 p. ISBN: 0201633612

Tkinter:

https://docs.python.org/uk/3/library/tkinter.html https://www.tcl.tk/man/tcl8.6/TkCmd/contents.htm

Python:

https://docs.python.org/3.9/

ДОДАТКИ

Main.py:

```
file.close()
                id_list.append(str(i.id))
                list write.append(f'{n};{p};{",".join(id list)};\n')
                list ids.append(','.join(id list))
dormitory.rooms[len(dormitory.rooms)-1]:
```

```
list write.append(f'{n};{p};{",".join(id list)};\n')
                         list ids.append(','.join(id list))
                                      file.write(i)
notebook = ttk.Notebook(root)
notebook.grid(row=0, column=0, sticky="nsew")
image = ImageTk.PhotoImage(image)
frame1 = Frame(notebook)
frame1.config(bg='#4169E1')
notebook.add(frame1, text='Інформація')
Label(frame1, image=image).grid(row=0, rowspan=21)
Label(frame1, text = 'Електронний деканат').grid(row=0, padx=10, pady=10)
Label(frame1, text = 'Перед закриттям програми натисніть кнопку "Зберегти
дані"').grid(row=1, padx=10, pady=10)
Button(frame1, text = 'Зберегти дані', command=save_data,
frame2 = Frame(notebook)
frame2.config(bg='#4169E1')
Label(frame2, image=image).grid(row=0, rowspan=21)
Button(frame2, text="Новий студент", command=Win_Student.win_st_cr,
bg="#5F9EA0").grid(row=0, padx=10, pady=10)
Button(frame2, text="Видалити студента", command=Win_Student.win_st_dl, bg="#5F9EA0").grid(row=1, padx=10, pady=10)

Вutton(frame2, text="Змінити дані студента", command=Win_Student.win_st_ch, bg="#5F9EA0").grid(row=2, padx=10, pady=10)

Вutton(frame2, text="Всі студенти", command=Win_Student.win_show_st, "#5F0EA0").grid(row=2, padx=10, pady=10)
Label(frame3, image=image).grid(row=0, rowspan=21)
Button(frame3, text="Hoba rpyna", command=Win_Group.win_gr_cr,
Button(frame3, text="Видалити групу", command=Win_Group.win_gr_dl,
Button(frame3, text="Змінити дані групи", command=Win_Group.win_gr_ch,
Button(frame3, text="Дані окремої групи", command=Win_Group.win_show_gr,
bg="#5F9EA0").grid(row=3, padx=10, pady=10)
Button(frame3, text="Дані всіх груп", command=Win_Group.win_show_grs,
```

```
Eg="#5F9EA0").grid(row=4, padx=10, pady=10)
Button(frame3, text="Додавання/Видалення студентів", command=Win_Group.win_gr_st, Eg="#5F9EA0").grid(row=5, padx=10, pady=10)

frame4 = Frame(notebook)
frame4.config(bg='#4169E1')
notebook.add(frame4, text='Гуртожиток')
Label(frame4, image=image).grid(row=0, rowspan=21)
Button(frame4, text="Додавання/Видалення студентів",
command=Win_Dormitory.win_dm_st, bg="#5F9EA0").grid(row=0, padx=10, pady=10)
Button(frame4, text="Swiнити дані кімнати", command=Win_Dormitory.win_ch_rm,
bg="#5F9EA0").grid(row=1, padx=10, pady=10)
Button(frame4, text="Swiнити дані гурожитку", command=Win_Dormitory.win_ch_dm,
bg="#5F9EA0").grid(row=2, padx=10, pady=10)
Button(frame4, text="Подивитися дані про гуртожиток",
command=Win_Dormitory.win_sh_st, bg="#5F9EA0").grid(row=3, padx=10, pady=10)

frame5 = Frame(notebook)
frame5.config(bg='#4169E1')
notebook.add(frame5, text='Пошук за ім'ям та прізвищем", command=Win_Search.win_sr_st,
bg="#5F9EA0").grid(row=0, padx=10, pady=10)
Button(frame5, text="Пошук за ім'ям та прізвищем", command=Win_Search.win_sr_gr,
bg="#5F9EA0").grid(row=1, padx=10, pady=10)
Button(frame5, text="Пошук у гуртожитку", command=Win_Search.win_sr_gr,
bg="#5F9EA0").grid(row=1, padx=10, pady=10)
Button(frame5, text="Пошук у гуртожитку", command=Win_Search.win_sr_dm,
bg="#5F9EA0").grid(row=2, padx=10, pady=10)

Button(frame5, text="Пошук у гуртожитку", command=Win_Search.win_sr_dm,
bg="#5F9EA0").grid(row=2, padx=10, pady=10)
```

Student.py:

```
class Student(Subject):
    def __init__(self, name="", surname="", age=0, id=0):
        super().__init__()
        self.name = name
        self.surname = surname
        self.age = age
        self.id = id
        self.observers = []

def createStudent(self, name, surname, age, id):
        self.name = name
        self.age = age
        self.age = age
        self.age = age
        self.observer):
        self.observers.append(observer)

def detach(self, observer):
        self.observers.remove(observer)

def notify(self, operation):
        for observer in self.observers:
            observer.update(self, operation)
```

```
def base():
    global list_st
    list_st = []
    with open("students", 'r') as file:
        lines = file.readlines()
        for j in range(len(lines)):
            lines[j] = lines[j].split(";")
            student = Student()
            student.createStudent(lines[j][0], lines[j][1], lines[j][2],

lines[j][3])
        list_st.append(student)
    file.close()

base()

def get_list_st():
    return list_st

def findStudent(id):
    for i in list_st:
        if i.id == id:
            return i

def minId():
    id_list = []
    for i in list_st:
        id_list.append(int(i.id))
    max_id = max(id_list)
    for i in range(l, int(max_id) + 2):
        if i not in id_list:
        return i
```

Group.py:

```
import Student
from Observer import Observer

class Group(Observer):
    def __init__(self, name="", course=0):
        self.name = name
        self.course = course
        self.students = []

def createGroup(self, name_g, course):
        self.name = name_g
        self.course = course

def addStudent(self, student):
        self.students.append(student)
        student.attach(self)

def removeStudent(self, student):
        self.students.remove(student)
        student.detach(self)

def update(self, student, operation):
```

```
if operation == "delete":
            list gr.append(group)
    file.close()
base()
def get list gr():
def findGroup(name):
```

Room.py:

```
from Observer import Observer

class Room(Observer):
    def __init__(self, number=0, places=0):
        self.number = number
        self.places = places
        self.students = []

    def addStudent(self, student):
        self.students.append(student)
        student.attach(self)
```

```
def createRoom(self, number, places):
    self.places = places
    self.number = number

def removeStudent(self, student):
    self.students.remove(student)
    student.detach(self)

def update(self, student, operation):
    if operation == "delete":
        for stud in self.students:
        if student.id == stud.id:
            self.removeStudent(stud)
```

Dormitory.py:

```
self.rooms.append(room)
def base():
   file.close()
       lines = file.readlines()
```

Observer.py:

```
from abc import ABC, abstractmethod

class Observer(ABC):
    @abstractmethod
    def update(self, operation, student):
        pass
```

Subject.py:

Win_Student.py:

```
from tkinter import
       student = Student.findStudent(i)
       Student.get list st().remove(student)
   win1.resizable(True, True)
   win1.config(bg='#4169E1')
   def createS():
   Label(win1, text="IM's", bg='#4169E1').grid(row=0, padx=5, pady=5,
```

```
def radio2():
```

```
students = Student.get_list_st()
for i in students:
    local_list = f"ID: {i.id}, {i.name} {i.surname}"
    for j in i.observers:
        if type(j) == Group.Group:
            local_list += f', Fpyna: {j.name}'
        local_list += '\n'
        list_stud.append(local_list)
    list_st = "".join(list_stud)
    text_data.delete(1.0, END)
    text_data.insert(1.0, ''.join(list_st))

win1 = Tk()
win1.title("Список всіх студентів")
win1.config(bg='#4169E1')
text_data = Text(win1, width=50, height=20, bg="#DEB887")
text_data.configure(font=("Ariel", 11))
text_data.grid(row=0, padx=5, pady=5, sticky="nsew")
Button(win1, text="Horasatu", command=show_st, bg="#5F9EA0").grid(row=1, padx=5, pady=5, sticky="nsew")
```

Win_Group.py:

```
groups.append(group)
```

```
choice = IntVar()
def radio1():
def radio2():
```

```
win1.resizable (True, True)
```

```
def radio2():
```

```
columnspan=2, padx=5,

pady=5, sticky="nsew")
    st_id = Entry(win1, bg="#DEB887")
    st_id.grid(row=4, column=0, columnspan=2, padx=5, pady=5, sticky="nsew")
    Button(win1, text="Змінити", command=changeS_G, bg="#5F9EA0").grid(row=5, column=0, columnspan=2, padx=5, pady=5,

sticky="nsew")
    choice.set(1)
    rad1.select()
```

Win_Dormitory.py:

```
From tkinter import *
   choice = IntVar()
   def radio1():
   def radio2():
```

```
def changeS D():
```

```
st_max = Entry(win1, bg="#DEB887")
st_max.grid(row=4, column=0, columnspan=2, padx=5, pady=5, sticky="nsew")
Button(win1, text="Змінити", command=changeS_D, bg="#5F9EA0").grid(row=5,
def changeS D():
                       list room.append(local list)
```

```
for i in room.students:
            list_room.append(local_list)
def radio1():
def radio2():
choice.set(1)
```

Win Search:

```
list stud.append(local list)
def search():
        list_stud.append(local list)
Label(win1, text="Введіть назву групи", bg='#4169E1').grid(row=0,
```

```
list fn.append(j)
                list fn.append(j)
        list stud.append(local list)
win1.title("Пошук у гуртожитку")
```